

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZP ISKRA — INDUSTRIJE ZA ELEKTROMECHANIKO, TELEKOMUNIKACIJE, ELEKTRONIKO, AVTOMATIKO IN ELEMENTE, KRANJ

Samoupravljanje in gospodarska reforma

Republiški svet ZSS je na eni izmed svojih sej razpravljati tudi o samoupravljanju v dobi gospodarske reforme, o različnih pogledih na sistem samoupravljanja itd. Ker je sistem samoupravljanja nosilec našega družbenega sistema, s katerim imamo dnevno z njim opraviti, je umestno, da o tem piše tudi naše glasilo. Samoupravni organi v ZP ISKRA smatrajo, da so na dokaj visoki ravni, truditi pa se moramo, da gre razvoj naprej.

Ekonomske ukrepi sprejeti ob reformi, so zaostriili pogoje gospodarjenja, obenem pa okrepili materialno osnovo samoupravnih odnosov v proizvodnih delovnih organizacijah. Oboje je nujno vplivalo tudi na uveljavljanje samoupravljanja, če razumemo pod uveljavljanjem s procenti in indeksi sicer neizmerljiv proces, v katerem delavec dobi možnost, da v večji meri postane dejanski in ne le formalni nosilec gospodarjenja z opredmetenim in presežnim delom gospodarjenja, torej, ki mora zagotoviti tudi vedno večjo proizvodnjo dobrin. To pa je končni smisel in vsebinski odnos, ki ga imenujemo — samoupravljanje. Prav spremenjeni odnosi delitve med družbo in podjetjem so najrealnejša osnova za hitrejše, pa čeprav postopno oblikovanje novih spoznanj posameznika o samoupravljanju in tudi edina realna osnova za višjo zavest o pravicah in dolžnostih samoupravljalca.

Ne s predavanji in političnimi apeli, marveč z materialno osnovo, ki delavcu prepušča možnost za dejansko gospodarjenje z rezultati združenega dela, bomo spreminjali samoupravljalško zavest, stopnjevali odgovornost in sodelovanje.

Reforma je nedvomno s spremenjenimi materialnimi odnosi bistveno vplivala tudi na kakovost odnosov v samoupravljanju. Samoupravljalci vse svoje sile in znanje usmerjajo v proizvodnjo, ker vedo, da je v dobri proizvodnji in plasmaju njihovih izdelkov ključ delitve. Očitki, da se samo-

upravni organi zavzemajo samo za delitev ustvarjenih sredstev, sedaj po reformi ne drži več. Prav v minulemu letu se je vsebina razprav na delavskih svetih korenito spremenila.

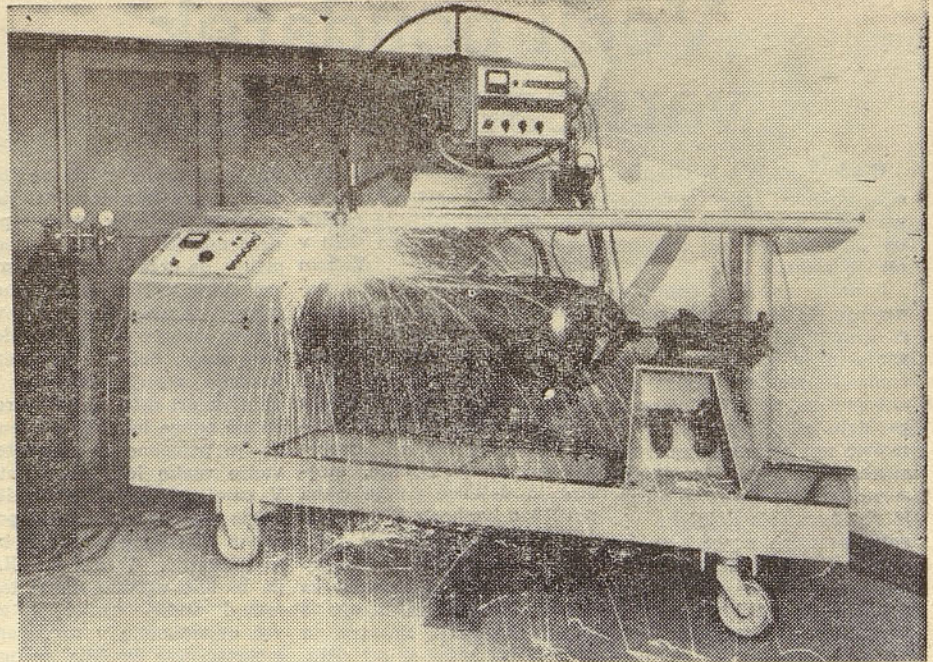
Na delavskih svetih sedaj teče debata poleg delitve, o vseh tistih faktorjih, ki so osnova za ekonomski uspeh podjetja. Vse to pa nujno vpliva na miselnost proizvajalca in se tako hitreje oblikuje zavest, da je potrebno najprej dobro delati, da bi potem temu primerno delili.

Samoupravljanje — proizvodna disciplina — odgovornost

Reforma pa je sprožila tudi pomisleke o vrednosti samoupravljanja. Posamezniki v gospodarskih organizacijah so postali vneta kritiki samoupravljanja, njihova stališča pa so nezaupanje v samoupravljanje. Taki posamezniki vnašajo v kolektive nepotrebno nejasnost. Sindikat mora na to reagirati, saj to vnaša zgrešeno opredeljevanje ideoloških odnosov v proizvodnjo. Se toliko bolj pa je potrebno zavračanje takih mnenj, če se za njimi skrivajo hotenja po ponovni centralizaciji materialnih in drugih pravic, ki so bile prenesene na samoupravljalca.

Po reformi so se pojavila razna stališča, da samoupravljanje zavira boljše gospodarjenje, »dajte nam proste roke, pa boste videli kako bo vse steklo«, itd. Stališča so, da samoupravljanje onemogoča proizvodno disciplino, da zanika avtoriteto posameznika v proizvodnem procesu in da je zaradi tega tudi nemogoče opredeliti odgovornost posameznika. Če bi bilo vse to res, potem je neizogibna oblast posameznika in izbranih skupin.

Zavedati se moramo, da je samoupravni sistem v razvoju, da ga od nikoder ne moremo kopirati; nujno je, da se napake pojavljajo, katere pa moramo z zavestjo odpravljati in samoupravljanje postopno izpopolnjevati.

Sodobni varilni aparati, kakršne izdeluje naša tovarna električnih aparatov v Ljubljani, si vse bolj utirajo pot v ladjedelništvo in gradnjo mostov

Večji poudarek varnosti pri delu

Sestanek sekretarjev in vodij služb, ki so zadolženi za varstvo pri delu v organizacijah ZP ISKRA KRANJ.

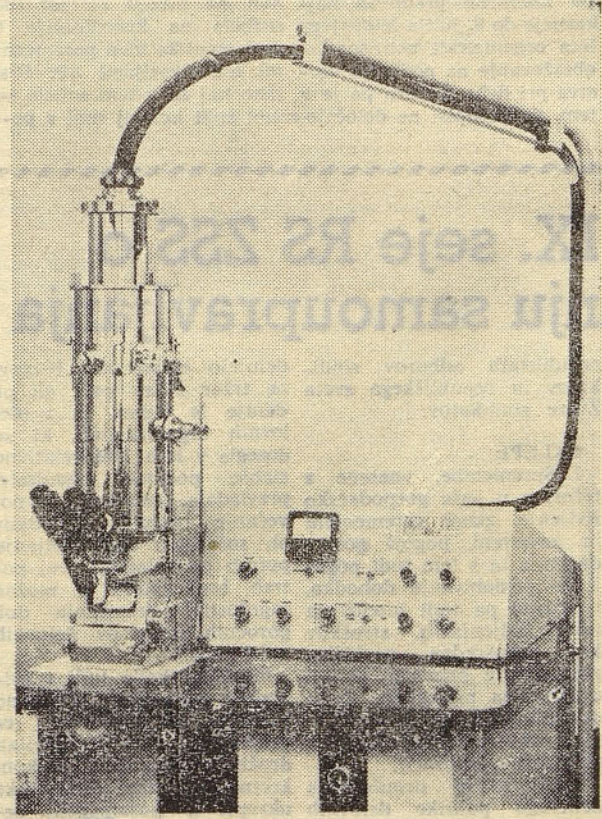
Dne 28. 7. 1967 je bil v organizaciji sekretariata ZP in tovarne Elektromehanika sestanek sekretarjev in vodij služb za varstvo pri delu, v organizacijah ZP, katerega sta se poleg navedenih kot gosta udeležila tudi direktor Višje tehnične varnostne šole v Ljubljani, tov. ing. Ludvik

Kavs in republiški inšpektor za varnost pri delu ing. Drusani. Na tem sestanku je bila obravnavana zelo zahtevna in pomembna problematika varstva pri delu v ZP ISKRA KRANJ. Uvodni referat v zvezi s to problematiko je podal vodja službe varstva pri delu v tovarni Elektromehanika Kranj tovariš Jože Pegam. Tov. Jože Pegam je v svojem referatu predvsem poudaril, da rep. Zakon

o varstvu pri delu postavlja predvsem pred delovne organizacije zahteve glede primerne izobrazbe na področju varstva pri delu tako za vodilne delavce, kot tudi za obratovodje, mojstre in pa delavce neposredno v proizvodnji oz. na takih delovnih mestih, pri katerih se pojavlja vprašanje ustrezne izobrazbe v zvezi z varstvom pri delu. Navedel je tudi, da so v tem smislu v tovarni »Elektromehanika« že organizirali prek Delavske univerze posebne seminarje za mojstre in vodje oddelkov, kjer je bila udeležba obvezna in so morali slušatelji ob zaključku seminarjev opraviti tudi izpite. Prav tako je tov. Pegam poudaril, da predpisi, ki urejujejo področje varstva pri delu zahtevajo, da je potrebno delavce glede varstva pri delu nenehno vzgajati. V tej zvezi se nekatere organizacije poslužujejo Biroja v Mariboru, ki se zlasti ukvarja s področjem varstva pri delu. V ZP pa imamo Solski center, ki naj bi prevzel tovrstno vzgojo in izobraževanje, kar bi v perspektivi predstavljalo obsežno delo za ta center, saj bi predvsem na področju izobraževanja varstva pri delu nudil pomoč vsem organizacijam v sestavi ZP.

Tov. Pegam je tudi opozoril, da na ravni ZP glede varstva pri delu ni posebne koordinacije med organizacijami v sestavi ZP, ne obstajajo pa tudi enotna merila glede vodenja npr. centralne statistike o obratnih nezgodah in glede izdelave posebnih analiz, ki bi obravnavale področje varstva pri delu.

Po podanem referatu se je med navzočimi razvila diskusija (dalje na 2. strani)

Tak je videti naš novi elektronski mikroskop, ki vsekakor zasluži zanimanje vseh, ki bi ga lahko s pridom uporabljali.

Večji poudarek varnosti pri delu

(Nadaljevanje s 1. strani)

služja, v kateri so se izoblikovala določena mnenja glede uveljavitve varstva pri delu na nivoju samega ZP.

Navzoči so bili enotnega mnenja, da je potrebno doseči koordinacijo med organizacijami v sestavi ZP za čimbolj uspešno realizacijo ukrepov na področju varstva pri delu za celotno ZP. V ta namen naj bi se v strokovnih službah ZP formirala ali posebna strokovna služba ali pa bi se imenovala določena visokostrokovna oseba, ki bo konkretno skrbela za organizacijo varstva pri delu po organizacijah v ZP ter tudi za koordinacijo na tem področju med posameznimi organizacijami ZP.

Prav tako bi bilo potrebno za izvedbo izobraževanja oseb, katere so v organizacijah zadolžene za varstvo pri delu, v celoti angažirati Šolski center ZP, ki bi vodil to izobraževanje enotno za vse organizacije.

Organizacije se nahajajo v fazi, ko vsaka skuša sestaviti svoj pravilnik o varstvu pri delu. Menili so, da bi bilo pravilno, če bi izdelali enotna merila za sestavo pravilnikov po organizacijah, da bi posamezne organizacije v svoji pravilnikih vnesle posebna določila, katera bi specifično urejevala področje varstva pri delu v posamezni organizaciji, glede na njene potrebe.

Zelo izčrpna izvajanja glede problematike varstva pri delu pa je podal ing. Kavš, ki je poudaril pomen zakonskih norm o varstvu pri delu, predvsem tistih, katere se nanašajo na organizacijo izobraževanja vodilnega kadra v delovnih organizacijah gle-

de ukrepov varstva pri delu in pa tistih, katere se nanašajo na organiziranje enotne službe za varstvo pri delu v delovni organizaciji. V tem smislu je tov. ing. Kavš poudaril, da je program izobraževanja na področju varstva pri delu stvar vsake delovne organizacije posebej. Vodilni kadri morajo biti predvsem seznanjeni z predpisi, da bodo lahko organizirali varstvo pri delu; obratovodje, mojstre in delavce pa je treba poučiti o konkretnih varnostnih ukrepih.

Z novimi predpisi so se pojavile tudi razne ponudbe za pomoč pri izobraževanju s strani Delavskih univerz in društev za varstvo pri delu, vendar naj bi pri preizkusih znanja na tem področju sodelovali kadri v organizacijah ZP, ki najbolj poznajo posamezne primere na tem področju in pa tudi same razmere v svojih organizacijah.

Tov. ing. Kavš je tudi poudaril, da bi bilo potrebno na ravni ZP organizirati tako službo, ki bi koordinirano skrbela za varstvo pri delu v celotnem ZP. V ta namen bi bilo najbolj ustrezno imenovati v okviru strokovnih služb ZP Iskra strokovnjaka z ustrezno izobrazbo s področja varstva pri delu in z dolgoletno prakso v proizvodnji, ki bo lahko uspešno koordiniral delo na tem področju za vse ZP.

Republiški inšpektor za varstvo pri delu ing. Drusani pa je navzoče opozoril, da bi morale delovne organizacije po zakonitih predpisih najkasneje do 8. julija letošnjega leta organizirati ustrezno izobraževanje na področju varstva pri delu. Težava pa je v tem, da predpisi ne določajo, znani širši kolegij tudi s po-

katera delovna mesta se štejejo za posebno nevarna. Republiški zakon o varstvu pri delu namreč v 8. členu predpisuje, da organizacija ne sme pri delih, pri katerih je nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare v zvezi z delom večja, določiti za preizkušanje znanja delavcev o varstvu pri delu, daljšega roka od enega leta. To pomeni, da je potrebno to izobraževanje vsako leto obnavljati. V zvezi s tem, pa naj bi delovne organizacije vodile posebne razvide glede tega izobraževanja. V ZP ISKRA pa bi bilo ugodno, če bi tak razvid vodili centralno za vse organizacije v njegovem sestavu, kar bi bila naloga enotne službe za varstvo pri delu v ZP.

Po razpravi so predstavniki posameznih organizacij postavljali določena vprašanja s področja varstva pri delu, na katera sta odgovarjala oboje omenjena gosta.

Glede na obravnavano problematiko sestanka in pa stališča navzočih so bili sprejeti naslednji

Sklepi

1. Na pobudo sekretarjev in oseb, ki so konkretno zadolžene za varstvo pri delu po organizacijah v sestavi ZP, se zadolži sekretariat, da bo seznanil širši kolegij ZP s problematiko organiziranja strokovne službe za varstvo pri delu ali določene visoko strokovne osebe, ki bo konkretno skrbela za organizacijo varstva pri delu po tovarnah na nivoju ZP ter tudi skrbela za koordinacijo te problematike med posameznimi organizacijami ZP. Prav tako naj se v tem smislu sestane širši kolegij tudi s po-

membnostjo izvajanja Teme-ljnega zakona o varstvu pri delu in pa republiškega zakona o varstvu pri delu, kot tudi se zadolži direktorje posameznih organizacij za čimbolj natančno in učinkovito izvajanje teh predpisov v sodelovanju s sekretarji, tehničnimi direktorji in pa vodji služb za varstvo pri delu v organizacijah v sestavi ZP.

2. Zadolži se Šolski center ZP Iskra, da poda v sodelovanju z drugimi ustreznimi Zavodi za varstvo pri delu predlog organizacije izobraževanja odgovornih oseb za varstvo pri delu po organizacijah v sestavi ZP. Sekretarji organizacij pa se s tem v zvezi zadolžijo posredovati SC vse podatke glede pogojev izpolnjevanja strokovne izobrazbe in izobraževanja delavcev na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih v organizacijah, ki bodo konkretno zadolženi za izvedbo organizacije varstva pri delu. Obenem naj sekretarji posredujejo tudi konkretne podatke Organizacijsko - kadrovskemu področju glede pogojev, ki se zahtevajo za samostojno

opravljanje nalog varstva pri delu po čl. 14 republiškega zakona o varstvu pri delu. Organizacijsko - kadrovsko področje naj te podatke obdela in posreduje širšemu kolegiju v nadaljnjo odločitev. Rok za te zadolžitve je 20. avgust.

3. Organizacijsko - kadrovsko področje se zadolži, da poda okvirni koncept enotnih meril za uporabo varnostnih ukrepov na nivoju ZP oz. internih aktov na nivoju ZP.

4. Organizacije se opozori na to, da je rok za vskladitev organizacije izobraževanja na področju varstva pri delu po republiškem zakonu o varstvu pri delu potekel 8. julija t. l. in se jim priporoča, da čimprej pristopijo k organizaciji izobraževanja na tem področju glede na to, da ne bi trpele kazenske sankcije po 31. členu republiškega zakona o varstvu pri delu.

5. Prav tako se priporoča Šolskemu centru, da čimprej pristopi k izvedbi prej navedene zadolžitve organiziranja izobraževanja za organizacije ZP.

Monika Jelenc, Marta Bergant, Stane Pisek, Marjan Kenda in Peter Teran so bili na praksi v našem obratu v Lipnici. Zelo so se pohvalili nad razumevanjem, kakor tudi nad vsem, kar so v času prakse tu spoznali. »Praksa nam bo gotovo koristila pri nadaljnjem učenju,« so dejali ob slovesu.

Sklepi IX. seje RS ZSS o uveljavljanju samoupravljanja

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je na svoji IX. seji 22. junija letos razpravljala o uveljavljanju samoupravljanja v procesu izvajanja družbene in gospodarske reforme ter na podlagi uvodnega referata in razprave zavzel osnovna stališča sindikatov glede najbolj perečih problemov samoupravljanja. Predsedstvo Republiškega sveta ZSS pa je mimo tega na podlagi pooblastil IX. seje Republiškega sveta sindikatov sprejelo naslednje naloge, ki naj bodo podpora nadaljnjemu uveljavljanju samoupravljanja v delovnih organizacijah in, ki naj bodo osnova za aktivnost izvršnih odborov sindikalnih podružnic, občinskih sindikalnih svetov,

republiških odborov sindikatov in republiškega sveta Zveze sindikatov.

SKLEPI:

1. Spremembe, vnesene z reformo v naše gospodarsko življenje, zlasti spremenjeni in zaostreni pogoji gospodarjenja in s tem tudi pogoji za pridobivanje dohodka, istočasno pa tudi intenzivna rast življenjskih stroškov kot neposredna posledica premikov v primarni delitvi družbenega proizvoda, so se odrazile tudi na spremenjeni strukturi delitve dohodka delovnih organizacij.

Podrobnejše proučevanje delitvene politike delovnih organizacij je pokazalo, da je v nekaterih gospodarskih dejavnostih, v katerih ne

delujejo objektivne blagovne tržne zakonitosti, ali pa deluje le delno, in v delovnih organizacijah, ki so dosegle v letu 1966 relativno slabše poslovne rezultate, prevladala orientacija na povečanje osebnih dohodkov ob sočasnem zapostavljanju potreb po skladih, torej potreb, brez katerih ni možno zagotoviti uresničenja dolgoročnih interesov delovnih kolektivov.

Sindikati bodo tudi v prihodnje spremljali delitveno politiko in probleme ter predlagali in uveljavljali družbene dogovore in konkretne ustrezne ekonomske ukrepe. V posameznih delovnih organizacijah so družbeni interesi zanemarjeni in v takih primerih so potreb-

ni tudi administrativni ukrepi, s katerimi bo moč zagotoviti racionalno in perspektivno delitev dohodka delovnih organizacij. S tem v zvezi predlagajo sindikati, naj dobijo občinske skupščine take pristojnosti in instrumente, da bi lahko usmerjale posamezne delovne organizacije, ki slabo gospodarijo in neustrezno delijo dohodek, k smotnejši in predvsem racionalnejši delitvi dohodka delovne organizacije.

Pri tem poudarjamo, da so te naloge samoupravnih asociacij na višjem nivoju. Delovne organizacije pa je treba ocenjevati od primera do primera, ker je seja republiškega sveta ugotovila, da so med njimi glede tega velike razlike. Občinske skupščine morajo na te pojave opozarjati zlasti občinski svet sindikatov pa mora glede tega sodelovati z re-

publičnimi skupščinami in izvršnimi organi.

2. Zahtevne naloge, ki so pred našim gospodarstvom in ki jih ne bo mogoče reševati brez ustrezne organizacije proizvodnje in racionalnega gospodarjenja — kar seveda zahteva tudi kar najbolj premišljena investicijska vlaganja — terjajo vse večjo koncentracijo sredstev. Ker v večini primerov združevanje sredstev v raznih oblikah ni potekalo vedno na osnovi samoupravnih dogovorov, je to postalo ovira objektivnih nujnih integracijskih procesov in poslovnega sodelovanja. Zato bi morali proučiti predlog v formiranju posebnega samoupravnega telesa pri poslovnih združenjih s ciljem, da bi vsako združevanje sredstev in poslovnega sodelovanja partnerjev temeljilo na samoupravnem dogovoru organov uprav-

Polletni obračun tovarne usmer- niških naprav v Novem mestu

● Uspešna prva polovica leta ● Kaj bo prinesla druga ● Stagnacija proizvodnje naprav za elektro kare in galvanskih usmernikov ● Kooperacija s Kovinarjem iz Kranja ● Uspešno izpolnjevanje sanacijskega programa ● Reševanje stanovanjske problematike.

Tovarna je v prvem polletju proizvedla skupno z uslugami za ca. 5.652.557,00 din usmeriških naprav, kar predstavlja 54,6% letnega fizičnega obsega proizvodnje. Po dinamičnem planu tovarne pa je polletni plan presežen za 12,6%. V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta je proizvodnja nižja za 5%. Nad planirano višino proizvodnje so telefonske, delavniške in kino usmeriške naprave ter magnetni stabilizatorji, nazadnje pa proizvodnja galvanskih usmeriških naprav in naprav za elektro kare. Stagnacija teh dveh panog je še toliko bolj zaskrbiljujoča, ker predstavljata skupno kar 42% vse proizvodnje. Kljub občutnemu zmanjšanju proizvodnje teh panog pa še vedno obstajajo velike zaloge, ker PSO navedenih artiklov ne uspe plasirati na trg. Prvotna predvidevanja, da bo gospodarska reforma pospešila proces modernizacije opreme in notranjega transporta, so zadela ob trde čeri finančnih sredstev in se razblinila.

Skrb, da ne bi prišlo do odpuščanja delovne sile, je narkovala previdno kadrovske politiko. Po planu bi tovarna morala zaposlovati 120 ljudi, povprečno pa je bilo v prvem polletju zaposlenih 119 delavcev, ob koncu junija le še 115. Kljub nizkemu številu zaposlenih pa so se v proizvodnji že pričeli pojavljati prvi delavci, za katere vedno ni bilo moč dobiti dela. Tako stanje izvira iz pomanjkanja naročil za jenske mesece. V kolikor

se to stanje ne bo izboljšalo, bo ta problem vedno bolj pereč. Začasen izhod iz takega stanja je bil sklep upravnega odbora, da se omilijo kriteriji za izredni neplačani dopust. To so nekateri delavci pridno izkoristili tako, da je bilo v prvem polletju kar za 800 ur neplačanega dopusta.

V skladu z gibanjem proizvodnje in stroškov so bili tudi osebni dohodki. Povprečni osebni dohodek je na enega zaposlenega znašal 792,50 din ali 94% od planiranih. V primerjavi s prvim polletjem lani pa so se osebni dohodki dvignili za 13,4 odst. To je precej visok dvig, vendar je treba poudariti, da je zvišanje v primerjavi s celotnim letom 1966 le 6,5 odst.

Kot po tradiciji pa so stroški vedno nad planiranimi. Res, da minimalno, toda so prekoračeni. Skupni stroški so višji od finančnega obsega proizvodnje za 0,2%. Največje prekoračitve so pri uslugah (za 13,2%), materialu (za 6,7%) in raznih storitvah (za 5,5%). Znižanje stroškov pa je bilo doseženo pri osebnih dohodkih (za 1,9%) in pri raznih drugih (za 6,5%). Največja obremenitev je vsekakor povečanje stroškov pri materialu, ki predstavlja glavno postavko.

Tudi sanacijski program tovarna uspešno izpolnjuje in ga tudi presega. Težave so le pri obveznostih do dobaviteljev, vendar so se tudi tukaj terjatve precej znižale in to predvsem zaradi izvr-

šenih medsebojnih kompenzacij.

V okviru svojih možnosti smo letos tudi prvič pričeli reševati stanovanjske probleme naših delavcev. Za kredite pri individualni gradnji se je potegovalo 8 kandidatov, od katerih so štiri zahtevane pogoje izpolnili in kredite tudi dobili. Kreditni pogoji so ugodni, saj prične delavec vračati kredit po vselitvi in ga mora vrniti v 15 letih. Obrestna mera je 2%. Vseliti se mora v novo stanovanje v dveh letih po prejemu posojila.

Kot je iz prikazanega razvidno, poizkuša tovarna čim bolj racionalno gospodariti in poslovati. Pomanjkanje dela, ki bo posebej očitno v jeseni, nas je že marca prisililo na nekatere ukrepe. Delavski svet in upravni odbor sta sprejela določene sklepe, ki so se nanašali na naše gospodarjenje. Ta »mali sanacijski program« je obsegal storniranje pogodbe s Cestnim podjetjem Novo mesto za asfaltiranje dvorišča in okolice tovarne, uvedbo strogega varčevanja na vseh področjih, omejitev izplačil osebnih dohodkov nad predvideno višino in ukinitvev dela v podaljšanem delovnem času.

Vsi ti ukrepi so bili tudi realizirani. Pričelo pa se je sistematično iskanje dela izven našega proizvodnega programa, da bi izkoristili proste strojne kapacitete in zaposlili delavce. Uspeh je bil dosežen s tovarno tekstilnih strojev Kovinar iz Kranja, za katero smo pravkar pričeli izdelovati ohišja za tekstilne stroje. V kolikor bomo solidni pri izdelavi in dobavnih rokih, lahko računamo na trajnejšo ko-

Colorimeter tovarne elektronskih merilnih instrumentov v Horjulu z uspehom uporabljajo v številne laboratorijske namene, ker ga odlikuje solidna kakovost

Junijska proizvodnja ZP Iskra

(Vrednosti v 000 N din)

Tovarna	PLAN	IZPOLNITEV	%
ELEKTROMECHANIKA	19.607	20.094	102,5
ELEMENTI	7.624	4.840	63,5
AVTOMATIKA	4.526	4.226	93,4
SPREJEMNIKI	5.267	3.832	72,8
APARATI	4.944	4.234	85,6
AVTOELEKTRIKA	9.564	7.370	77,1
ELEKTROMOTORJI	1.813	1.578	87,0
NAPRAVE	4.040	4.835	119,7
ELEKTRONIKA	1.718	552	32,1
KONDEZATORJI	3.170	2.403	75,8
INSTRUMENTI	1.462	1.505	102,9
POLPREVODNIKI	2.110	2.818	133,6
USMERNIKI	916	992	108,3
MIKRON	2.201	592	26,9
PSO	1.203	1.270	105,6
SKUPAJ	70.165	61.141	87,1

ljanja posameznih delovnih organizacij.

Samoupravno dogovarjanje je samo ena od osnov za uspešnejše sodelovanje. Sindikati bodo podpirali vsakršna prizadevanja, ki bodo omogočala skozi bančni sistem, združevanje bank ipd., učinkovitejše združevanje sredstev za razširjeno reprodukcijo. S takimi prizadevanji bomo podpirali vse napore za večjo dinamično gospodarstvo.

Sindikati se zavzemamo za politiko kreditiranja, ki omogoča razvitim in organiziranim ter življenjsko sposobnim delovnim organizacijam odpiranje novih delovnih mest. Ne strinjamo se z odpuščanjem delavcev, če je delovna organizacija v težavnem položaju zaradi slabega vođenja oziroma nesposobnega vodstva. Vsako odpuščanje mora spremljati program zaposlovanja oziroma prekvalifikacije odpušče-

nih delavcev. Samoupravni organi, sindikati, delavske univerze in druge institucije (zavodi za zaposlovanje idr.) se morajo močneje angažirati za usposabljanje in prekvalifikacijo delavcev, ki so zaradi porenizke ali neustrezne kvalifikacije ostali brez zaposlitve.

Republiški odbori strokovnih sindikatov si morajo močneje prizadevati in iskati rešitve v konkretnih primerih množičnega odpuščanja delavcev, da bi omogočili zaposlovanje rentabilnih delovnih organizacij in v perspektivnih panogah. Cimprej naj se izdela načrt gospodarskega razvoja SRS, ki bo nakazal perspektivne možnosti zaposlovanja in usposabljanja delavcev. V zvezi z vsem omenjenim prevzemamo soodgovornost za reševanje problemov zaposlovanja.

Republiški svet sindikatov pripravlja oceno gospodar-

skih gibanj po posameznih dejavnostih, ki bodo osnova za takšno aktivnost. Posebna ocena o zaposlenosti in brezposelnosti pa bo osnova za aktivnost sindikatov pri razreševanju že aktualnega problema.

3. Sindikati ocenjujemo, da je informiranost pa tudi sodelovanje proizvajalcev v procesu ustvarjanja in odločanja o uporabi sredstev zlasti po reformi bistveno napredovala. Ugotavljamo pa, da proizvajalec še vedno nima dovolj možnosti, da bi sodeloval pri usmerjanju in odločitvah o proizvodnji, ker so sredstva za enostavno reprodukcijo (npr. amortizacijska sredstva) še vedno izven območja njegovega samoupravljanja. To v samoupravnih odnosih proizvajalcu onemogoča, da bi se mu oblikoval potreben interes za proizvodnjo, menjava, delitev in potrošnjo. Ce-

prav je uveljavljanje celovitega samoupravljanja proces, je naloga sindikatov ta proces spremljati in usmerjati. Uveljavljanje takih odnosov ni samo stvar samoupravnega in ekonomskega mehanizma, marveč je trajna naloga vseh sindikalnih organov, ker uresničevanje takih odnosov terja tudi znanje in oblikovanje samoupravljalne zavesti na višjem nivoju. Sindikati zani-kamo možnost, da bi se samoupravljanje uvedlo z mehanskim in tehnokratskim odnosom do ljudi.

4. Na osnovi razpoložljivih podatkov ocenjujemo, da v sistemih in praksi oblikovanja in delitve osebnih dohodkov še vedno niso uveljavljene možnosti, ki jih objektivno imamo.

Predvsem delavci, ki delajo v tako imenovani režiji in delavci, ki zasedajo najbolj odgovorna strokovna delovna mesta, še naprej

participirajo na osebnih dohodkih skoraj izključno na podlagi formalnih meril in ne glede na opravljeno delo in dosežene rezultate.

Brez nadaljnjih pobud in konkretnih prizadevanj vseh zainteresiranih dejavnikov tudi v prihodnje ne bi mogli doseči bistvenega izboljšanja. Hitreje bo dosežen preprek, če bodo gibanja osebnih dohodkov direktorjev delovnih organizacij brez vseh kompromisov odvisna predvsem od tega, kako delovna organizacija napreduje v gospodarstvu oziroma od rasti dohodka delovne organizacije. Zato bo republiški svet sindikatov po možnosti v sodelovanju z gospodarsko zbornico SR Slovenije organiziral posvet z nekaterimi direktorji, kjer bi se dogovorili za uvedbo sistema nagrajevanja in delitve osebnih dohodkov direktorjev v določenih gospodarskih delovnih organi-

V juliju presežen plan

Poglejmo jim v roke!

Višina planirane proizvodnje je bila za mesec julij postavljena v razmeroma majhni vrednosti, saj je julij mesec letnih dopustov, poleg tega pa smo imeli letos v mesecu juliju le 23 delovnih dni. V vseh teh oddelkih je bilo v tem mesecu veliko število delavcev na letnem dopustu, v tistih montažah, kjer proizvodnja teče na trakovih, pa so imeli delavci skupen dopust.

Tako velik del meseca ni tekla proizvodnja števecv, na dopustu so bili skoraj vsi delavci obrata kontaktor, v montaži telefonije pa ni tekla trak avtomatskega telefona in koordinatnega stikalnika.

Zato je bila v juliju proizvodnja razmeroma nizka, vendar še vedno precej višja, kot je predvideval dinamični plan, saj je bil odstotek preseganja plana najvišji v letošnjem letu.

Proizvodnja v 1967 mesec:

	Izvršitve %
januar	106.1
februar	107.5
marec	107.2
april	105.9
maj	106.5
junij	102.4
julij	114.6
skupaj	106.8

Zaradi manjšega števila delavcev na delu je razumljivo vrednost dnevne proizvodnje zelo padla, saj smo prejšnje mesece že presegli vrednost 800.000 N din.

V juliju je bil v vseh panogah plan presežen. Posebno so se izkazali števeci, kinoakustika in rotacijski stroji.

Proizvodnja v juliju 1967

DE	Izvršitve %
Rotacijski stroji	125.9
Števeci	164.4
Kinoakustika	133.8
Stikala	103.0
Telefonija	101.2
Urní mehanizmi	114.6
Orodjarna	111.4
Merilne naprave	115.6

»Urní mehanizmi« so povsemesečnih težavah prebrnili krizo in sedaj proizvodnja teče normalno. Z dodatnim programom je obrat polno zaposlen.

»Merilne naprave« povečujejo proizvodnjo, zato je problem prostora vedno bolj kritičen. To vprašanje bo potrebno rešiti čimprej, saj od tega obrata v prihodnje še veliko pričakujemo.

Dobava ostalim tovarnam Iskre, kakor tudi vrednost uslug je nekoliko padla, kar je pripisati letnim mesecem. Tako se ob koncu julija lahko pohvalijo vsi obrati, da dosegajo predvideno letno proizvodnjo, razen kinoakustike, kjer zaradi izpada pri projektorju 8 mm ne dosegamo predvidene proizvodnje.

Rotacijski stroji so ravno v juliju z visoko proizvodnjo pokrili ves zaostanek in imajo tako vse možnosti, da presežejo letni plan. Kinoakustika je z višino proizvodnje v preteklem mesecu zaostanek delno nadoknadila in upamo, da se bo v naslednjih mesecih razlika še zmanjšala. Telefonija predvideno proizvodnjo presega le v manjši meri in bo v prihodnjih mesecih še treba iskati poti za dvig proizvodnje, saj se za prihodnje leto postavljajo pred telefonijo velike naloge.

Kljub nizki proizvodnji v mesecu juliju imamo še vedno precejšen naskok, saj smo po dinamičnem planu za 8.452.000 N din nad planom, kar pomeni skoraj polovico mesečne proizvodnje. Tudi če bi letno zadolžitev enakomerno razdelili na posamezne mesece, imamo še vedno za 2.782.600 N din naskoka. Za izpolnitev letnega plana je treba v zadnjih petih mesecih izdelati še za 89.524.000 N din izdelkov, to je povprečno mesečno po 17.904.806 N din.

Zato lahko pričakujemo, da bo letni plan presežen, saj smo letos že v štirih mesecih presegli vrednost 2 milijardi S din. V letošnjem juliju proizvodnja ni bila bistveno višja kot v lanskem juliju, to pa zato, ker je bil letos letni odmor v mesecu juliju koriščen v veliko večji meri, kot v preteklem letu. Zato primerjava med letošnjo in lansko proizvodnjo v 7 mesecih ni tako ugodna, kot je bila v 6 mesecih, kljub temu pa je povišanje za 120,4 še vedno zelo ugodno.

Proizvodnja januar — julij 1967 (Leto 1966 je 100 %)

DE	Izvršitve %
Rotacijski stroji	107.8
Števeci	102.6
Stikala	171.7
Kinoakustika	137.6
Telefonija	111.9
Urní mehanizmi	233.2
Proizvodne usluge	134.1
Merilne naprave	134.1
Produkcija	134.1
Orodjarna	134.1
Vzdrževanje	134.1
Skupno	120.4

Še naprej bo treba skrbeti, da bomo stalno zviševali proizvodnjo, ne da bi bistveno

Končana je doba, ko so morali drgniti šolske klopi. Preselili so se v tovarno, kjer si bodo nekateri služili kruh, drugi pa opravili obvezno počitniško prakso. Videli jih bomo v pisarnah, za risalnimi deskami, največ pa ob strojih v delavnicah.

Ko so še poslušali učitelje v šoli, so zvedeli marsikaj o delu, ki ga bodo opravljali. O moderni tehnologiji, ki prinaša veliko koristi, pa o strojih, ki so tako izpopolnjeni, da je delo na njih mnogo lažje in varnejše kot nekdanj. In o HTV službi, ki skrbi za zaščito pri delu. Besede so jim še povečale veselje do izbranega poklica.

Dnevi, ko so se privajali na novo okolje, so za večino že mimo. Dobili so prvo delo. Ta se bo trudil pokazati svoje znanje s svinčnikom v roki, oni bo skušal doseči normo na stikalnicah, stružnicah, vrtnalnih strojih, drugi pa v montaži ob tekočem traku.

Todačasno zagnanost kaj hitro prekinejo boleča spoznanja. Nezavarovana stikalnica neusmiljeno zahteva del prsta. Prsti, ki drže ali se dotikajo vrtečih delov na stružnici, so kmalu vsi razrezani in otrpli. Vrtnanje brez priprave tudi ni prijetno. Kaj hitro postane sveder močnejši od nevajenih rok in že se med hladilno milnico pomešajo kaplje krvi, s katerimi odteka počasi tudi zavzetost in popolno zaupanje v varnost pri

povečevali stroške. Seveda pa s tem še ni vse narejeno. Ko smo izdelke proizvedli jih moramo tudi prodati. To pa je danes veliko težje, kot je bilo včasih. Zato bomo morali stalno zasledovati tržišče, se mu hitro prilagajati in v najkrajšem času dati tržišču tisto, kar zahteva.

delu. Gledajo karton pred seboj na zidu in berejo: Varnost pri delu — sreča v družini in še mnogo podobnih izrekov.

Opazoval sem delavce ob stikalnicah in težko verjel, da se jih toliko ne more več pohvaliti z desetimi prsti. Videl sem s krvjo obrizgan stroj, ki je, sicer že pred leti, zahteval več prstov, ker ni bil dovolj zaščiten. Letos sem slišal za podobno nesrečo z lažjimi posledicami, videl obvezano praktikantovo roko in spoznal, da tudi tistim, ki so se šele pred kratkim zaposlili, ni prizanešeno. Med navdušenjem, ki so ga le-ti poslednji prinesli iz šole, ker so končno postali samostojni, se mešajo boleča spoznanja, obvezne roke in strah pred vprašujočimi pogledi sodelavcev in domačih. Pri tem se spomnim na razmišljanja vredne besede, ki sem jih slišal v delavnici: komur ne manjka vsaj pol prsta, ta ni dober delavec, še manj pa urejevalec ali predelavec. Kaj mora biti res tako?!

Ne moremo reči, da so nesreč krivi vedno sami delavci. Koliko bi lahko vsak dan našli nezavarovanih strojev in delavcev, ki vrtajo majhne in tanke dele brez vrtnalnih priprav. Njihove roke so gole, na njih pa se poznajo boleči sledovi. In to prav pri mladih delavcih, ki morda niti ne vedo za pripomočke ali pa teh morebiti sploh ni v skladišču. Slišal sem, da so

(Dalje na 6. strani)

~~~~~~ DOPISUJTE V »ISKRO«! ~~~~~~

zacijah. Tako bo izdelan predlog sistema nagrajevanja direktorjev. Pri teh prizadevanjih pričakujejo sindikati podporo republiških organov.

5. Po uvedbi samoupravljanja se neprestano širijo njegove vsebinske in materialne pristojnosti. Sindikati so si prizadevali za utrditev materialnih osnov samoupravljanja, za vsebino samoupravnih odnosov, ugotavljamo pa, da je potrebno tudi resno zanimanje za razvijanje oblik in načinov dela organov samoupravljanja. Gre za samoupravno delitev dela in za konstituiranje samoupravljanja v pogojih po reformi.

Sindikati so spremljali in proučevali odnose na področju samoupravnega urejanja pravic in dolžnosti, sistematično so proučevali vse-

bino in oblike dela organov upravljanja in na tej osnovi so dolžni organizirati pomoč pri dograjevanju samoupravnega sistema v delovnih organizacijah.

Komisija za družbeno samoupravljanje pri republiškem svetu sindikatov bo v sodelovanju z republiškimi odbori strokovnih sindikatov organizirala nekaj posvetov v sodelovanju s tistimi delovnimi organizacijami, ki imajo oblike dela organov upravljanja že bolj razvite. Na take razgovore o razvijanju in izpopolnjevanju samoupravnih oblik bodo vabljena vodstva delovnih organizacij. Mimo tega se bomo posluževali še drugih oblik prenašanja pozitivnih izkušenj.

6. Zavzemamo se za dviganje izobražbene ravni vseh zaposlenih z rednim, izrednim in funkcionalnim izobraževanjem. Zlasti poudarja-

mo, da se bomo sindikati zavzemali za izpopolnitev izobraževanja ob delu, ki naj bo vključeno v celoten sistem vzgoje in izobraževanja. Zaposlenim mora biti omogočeno, da ob zaposlitvi pridobivajo ustrezno izobrazbo za delovna mesta in za nadaljnje izpopolnjevanje. Ugotavljamo, da je sistem izobraževanja že zaposlenih, stimuliranje in njihovo štipendiranje povsem neusklajeno s šolskim sistemom.

Odgovorne republiške institucije in republiški organi morajo proučiti in najti rešitve, da bi dosegli boljši učni uspeh mladine v osnovnih šolah, ker je dotok mladine z nedokončano osemletko v delovne organizacije prevelik, kar zmanjšuje možnost za učinkovito sodelovanje v samoupravnih odnosih. Ker delovne organizacije ne morejo vplivati na programe, pa bomo sindikati vztrajali, da zaostre v

samoupravnih aktih pogoje sprejemanja na delo za vse zaposlene glede na splošno izobrazbo.

7. Sindikati si bomo prizadevali za stalno in poglobljeno družbeno ekonomsko izobraževanje vseh zaposlenih in za funkcionalno usposabljanje članov organov upravljanja. Potreben je enoten program osnovnega družbenega izobraževanja, kar je v pristojnosti Zveze delavskih univerz, ki morajo zato dobiti potrebno materialno podporo družbe. Sindikati ne odobravamo politike zmanjševanja sredstev delavskim univerzam za te namene, pa naj gre za sredstva izobraževalnih skupnosti, družbeno političnih skupnosti ali delovnih organizacij. Sindikat mora poskrbeti za izobraževanje vsega sindikalnega aktiva, ki je bilo nezadostno razvito in premalo sistematično. Republiški svet sindikatov, oziroma

organizacijsko kadrovska komisija pri republiškem svetu bo izdelala enoten program funkcionalnega izobraževanja sindikalnih kadrov, ki je nujno potreben, da bodo kadri dovolj usposobljeni za večjo aktivnost sindikata v delovnih organizacijah. Ker bo v voljenih organih sindikatov vse več sindikalnih delavcev, ki se bodo usposabljali za svoje politično delo predvsem v prostem času, jim bo nujno posredovati na ustrezen način gradivo o aktualnih družbenih pojavih in problemih. Izkušnje kažejo, da je takšno gradivo mogoče najkoristneje posredovati v oblikah, kot so »Pogovori« Delavske enotnosti, »Sindikalna knjižnica« Delavske enotnosti in prek samega časopisa Delavska enotnost.

Strokovno izobraževanje mora postati v svojem družbeno ekonomskem pogledu

Proizvodnja v juliju kaže delno izboljšanje

Julijska proizvodnja je bila v APARATIH dokaj zadovoljiva, saj je bil mesečni dinamični plan dosežen s 108,66 odstotka, s tem pa je bila izpolnjena kumulativa januar-julij 1967 s 97,07%. Pri tem moramo naglasiti, da je bil dobršen del proizvodnje izdelan za izvoz, kar sicer po dinamiki za julij ni bilo predvideno in je v izvozu plan dosežen kumulativno s 134,87%. Tu je zajeta predvsem povečana zahteva RB 2 za Vzhodno Nemčijo, kjer so fiksna naročila še enkrat večja od planiranih.

Po grupah izdelkov so bili najbolj prekoračeni stikalni aparati, kjer smo na račun zaostankov iz predhodnega obdobja in nizkega plana dosegli mesečno izvršitev s 357,83% in s tem bistveno popravil kumulativo, čeprav je ta s skupno 74,56% še vedno v velikem zaostanku. Vendar smemo upati na izpolnitev planske zadolžitve do konca letošnjega leta, ker je plan za drugo polletje precej nižji, oskrbljenost z gradivom pa mnogo boljša, kot je bila v prvih mesecih letošnjega leta.

Bolj kritično je vprašanje realizacije plana v elektronskih industrijskih napravah, kjer smo tudi tokrat sicer uspešno realizacijo mesečnega operativnega plana uspeli izvršiti komaj 67,61% mesečne dinamike. Temu je še vedno vzrok pomanjkanje definitivnih naročil v tej grupi, pa tudi perspektiva ni preveč rožnata, čeprav bi tovarna v na-

slednjih mesecih tudi dobila dovolj zahtev. Vse te naprave zahtevajo dokaj dolge proizvodne roke in vprašanje je, ali bo možno tako zapoznele specifikacije ujeti še v letošnjem letu. To nas ponovno opozarja na nujnost realistične ocene potreb trga — ocena namreč ne sme biti pobožna želja, temveč strokovno in temeljito pripravljena analiza; pri elektronskih industrijskih napravah vezana celo z dolgoročnejšimi pogodbami o industrijski kooperaciji, kar bi omejevalo tovarni na tem področju solidno perspektivo in nujno drsno operativno planiranje.

Pri zaščitnih relejih smo mesečni dinamični plan izdelkov za domače tržišče dosegli sicer le z 82,78%, vendar je kumulativa zaradi ugodne realizacije v prvem polletju še vedno pozitivna in kaže 100,6%. Pri tem so bili prav zaščitni releji v tem mesecu izdelani za izvoz, čeprav jih dinamika zaradi vplanih dopustov ni predvidevala in je tako kumulativa te grupe v izvozu dosežena s 183,19%. Kljub tako ugodnim rezultatom pa je v tej grupi še vedno zaostanek v signalnih relejih za železnico, kjer je predvsem pomanjkanje gradiva iz uvoza osnovni vzrok za zaostajanje izza predvidene dinamike. V juliju je nekaj tega gradiva sicer že prispelo, vendar pričakujemo celotno količino šele v avgustu. V primeru, da to gradivo res v objavljenem roku dobimo in da ne bo re-

klamacij po količini in kvaliteti, bo možno delno v avgustu, večinoma pa v septembru, nadoknaditi izpad in tudi tukaj ujeti plan.

Ker je realizacija po delovnih enotah bistveno nespremenjena v odnosu na dosežanje, v tem pregledu ni podrobneje obdelana.

L.

»Na svidenje in uspešno delajte!«, se je od sodelavcev poslovil tov. Franc Perhavec, klepar v ključavničarski delavnici »Elektromehanike«, ko je odšel v pokoj. Sodelavci so mu poklonili lepo spominsko darilo

Korak nazaj v sodelovanju?

Pred nekako letom dni je obiskala tovarno METRA BLANSKO v ČSSR delegacija ISKRE. Člani te delegacije so bili iz elektromehanike Kranj in tovarne električnih merilnih instrumentov v Otočah. Do te koristne izmenjave je prišlo na pobudo omenjene češke tovarne. V Otočah smo bili posebej zainteresirani za obisk tovarne METRA, ker ima proizvodni program podoben našemu. Naša tovarna ni toliko velika in tudi sindikalna podružnica ni toliko finančno močna, da bi lahko sama organizirala podobne vrste ekskurzije. Zaradi tega je bila organizirana ekskurzija skupno s tovarno v Kranju, ki je bila tudi organizator. Vsa pohvala gre sindikalni podružnici elektromehanike za to vrsto uspešnega sodelovanja. To pa le v prvem letu.

Letos se je žal zataknilo. Nanizati hočem nekaj dejstev, ki niso v prid sindikalnim organizatorjem tega mednarodnega sodelovanja. Korak

nazaj v sodelovanju med našima podružnicama je naredila sind. podružnica (ali samo nekateri njeni posamezniki) Elektromehanike. Ob prvem obisku v METRI je bilo izraženo mnenje, da naj bi ta oblika sodelovanja prešla v tradicijo. Iz že opisanih dejstev je imela spet Elektromehanika prednost organizacije strokovno — turistične ekskurzije, ki traja letos 6 dni. Organizirala je to in nam ponudila devetnajst mest. V malem kolektivu kot je naš ne moremo brez večje škode v proizvodnji en teden pogrešati toliko ljudi. Predlagali smo, da iz naše tovarne gre deset ljudi. Organizatorji so se medtem že premislili in nam naknadno ponudili samo pet mest. S tem smo se strinjali posebej še zato, ker smo zvedeli, da se bo te ekskurzije udeležil tudi občinski sindikalni svet iz Kranja. Dogovorili smo se v Otočah s petimi člani kolektiva (predvsem strokovnimi), ki bi se te ekskurzije udeležili. Sledil je

telefonski pogovor in organizatorji so nam nudili samo eno mesto. S tem se nismo strinjali. Predlagali smo organizatorjem, da ponovno prouče vse možnosti, da bi šlo iz Otoč pet ljudi. Spet telefonski pogovor in objavljen tri mesta. Sindikalni odbor naše tovarne je to smatral za izigravanje in postavil pogoj: »Gremo na Češko, če nam nudijo pet mest«. Organizatorji pač verjetno niso mogli razveljaviti dogovora z občinskim sind. svetom Kranj in s svojimi ljudmi, zato so naš raje odklonili.

Smatramo, da bi organizatorji lahko z dobro voljo in malo razumevanja to rešili. Nekaj mest manj ObSS, isto tako nekaj manj mest Elektromehaniki, ta mesta pa Instrumentom, pa bi bila stvar rešena v zadovoljstvo organizatorja in udeležencev. ObSS Kranj prevzema del stroškov za organizacijo in obenem prevzema neke zadolžitve ob obisku Češke de-

(Dalje na 6. strani)

funkcija delovnih organizacij, ki te kadre zaposlujejo. Sindikati se bodo zavzemali za ustanavljanje posebnih izobraževalni skupnosti in pomagali, da bi te skupnosti dejansko pripomogle k čim tesnejši povezanosti med delovnimi organizacijami in šolami.

8. Delovne organizacije morajo proučiti, v kolikšni meri strokovni kadri, ki zasledajo delovna mesta, izpolnjujejo zahteve delovnih mest glede na sedanje in bodoče potrebe gospodarskega razvoja delovne organizacije. Pojavlja se problem »zapiranja vrat« pred strokovnimi kadri v delovnih organizacijah in neustreznega in neracionalnega razmeščanja strokovnih kadrov. Takšni pojavi kažejo na tipično »lastniško« reagiranje določenih grupacij v delovnih kolektivih, ki se mu bo sindikat zoperstavljati.

9. Pri iskanju kriterijev za ocenjevanje sposobnosti vodilnih kadrov ne smemo prezreti, ali delovna organizacija napreduje v ekonomskem in družbenem pogledu zadovoljivo ali ne. Slabostim, ki so značilne za prvo reelekcijo direktorjev, se je treba v bodoče izogniti. Komisija za družbeno samoupravljanje pri republiškem svetu sindikatov bo izdelala predlog sprememb glede reelekcije direktorjev in vodilnih kadrov ter ga posredovala centralnemu svetu ZSJ in pristojnim državnim ter samoupravnim organom, da bi vplivali na spremembo neustreznih določb sedaj veljavnih predpisov.

Glede na to, da je na področju notranje zakonodaje najvažnejša naloga izpolnjevanje vsebinsko in oblikovno pomanjkljivih in ne dovolj uporabnih splošnih aktov, bo republiški svet sindikatov skupaj s sekretariatom za delo SRS ter ob

sodelovanju delavskih univerz pripravil program in organizacijo seminarjev. Na teh seminarjih naj bi se sindikalni funkcionarji v delovnih organizacijah in občini podrobneje seznanili z nekaterimi najpomembnejšimi določili temeljnih zakonov (TZDR, temeljni zakon o varnosti pri delu v podjetjih ipd.). Republiški svet sindikatov in Zveza delavskih univerz naj bi o tej problematiki pripravila poseben priročnik, ki naj bi vseboval glavna določila, nanašajoča se na zaščitno funkcijo sindikatov.

10. Zaradi izmenjav pozitivnih izkušenj pri sestavljanju splošnih aktov in možnosti prenašanja dobrih in funkcionalnih normativnih rešitev, bo Republiški svet sindikatov organiziral skupaj z občinskimi sindikalnimi sveti razprave o posameznih konkretnih vprašanjih s področja delovnih razmerij, organizacije itd. V

tistih delovnih organizacijah, za katere je znano, da imajo takšna vprašanja ustrezno rešena.

Na teh posvetovanjih naj bi poleg predstavnikov delovnih organizacij sodelovali tudi strokovnjaki iz institucij, ki se ukvarjajo s temi vprašanji (Sekretariat za delo SRS, Inštitut za javno upravo in delovna razmerja in drugi).

Republiški svet sindikatov in republiški odbori strokovnih sindikatov bodo dali pobudo, da se v naslednjem obdobju organizirajo posvetovanja za posamezna področja o nekaterih vsebinskih problemih splošnih aktov, ki se nanašajo na realizacijo in konkretizacijo pravic in dolžnosti. Tudi pri teh posvetovanjih je obvezno zagotoviti sodelovanje strokovnjakov.

Občinske skupščine v večini ne spremljajo stalno problematike splošnih aktov, zlasti sprememb in dopolni-

razglaša

prosta delovna mesta v tovarni — obrat upori Šent-jernej

1. VODJE OBRATNEGA GOSPODARSTVA
2. VODJA PROIZVODNJE OBRATA UPOROV
3. V PROIZVODNJI — VODSTVO FAZE I.
4. V PROIZVODNJI — VODSTVO FAZE II.
5. VODJE SERVISNE SLUŽBE OBRATA

Pogoji za zasedbo razglašanih prostih delovnih mest:

1. VODJA OBRATNEGA GOSPODARSTVA

Pogoj: diplomirani ekonomist, vojaščine prost in vsaj 2 leti prakse v vodstvu obratnega gospodarstva

2. VODJE PROIZVODNJE OBRATA UPOROV

Pogoj: inženir strojne ali elektro stroke II. stopnje z najmanj 2-letno prakso v proizvodnji, ali inženir strojne ali elektro stroke I. stopnje z najmanj 5-letno prakso v proizvodnji, ali tehnik strojne-elektro stroke z najmanj 8-letno prakso v proizvodnji z ustreznim znanjem vodenja in organizacije proizvodnje.

3. VODJA FAZE I.

Pogoj: inženir kemije ali fizike II. stopnje z najmanj 2-letno prakso v proizvodnji ali inženir kemije-fizike I. stopnje z najmanj 5-letno prakso v proizvodnji.

4. VODJA FAZE II.

Pogoj: inženir strojne stroke ali elektro jaki tok II. stopnje z najmanj 2-letno prakso v proizvodnji, ali inženir strojne stroke — elektro jaki tok I. stopnje z najmanj 5-letno prakso v proizvodnji.

5. VODJA SERVISNE SLUŽBE

Pogoj: strojni inženir II. stopnje s 4-letno prakso v proizvodnji ali strojni inženir I. stopnje z najmanj 7-letno prakso v proizvodnji, ali tehnik strojne stroke z najmanj 10-letno prakso v proizvodnji.

Za razglašena delovna mesta pod št. 2, 3, 4, 5, so ob sprejemu na delo stanovanja zagotovljena.

Razglas velja do zasedbe delovnih mest.

Osební dohodek je zagotovljen po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov tovarne.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema Kadrovske soc. oddelek tovarne do 15. 8. 1967.

Počitniška praksa v juliju

Kakor vsako leto, je bilo potrebno tudi letos zagotoviti določenemu številu študentov in dijakov opravljanje obvezne počitniške prakse v tovarni. Za razliko od preteklih let pa je bilo to mnogo težje. Zmanjšan obseg proizvodnje je narekoval upravnemu odboru že predčasno sklep, da omeji število praktikantov le na lastne štipendiste. Tako je bilo mogoče zagotoviti kolikor toliko solidno opravljanje prakse.

V juliju je tako opravljal pri nas prakso 7 dijakov oziroma študentov. Razporejeni so bili po oddelkih, kjer bodo, ko bodo v prihodnjih letih končali šolanje, zaposleni, na kratko pa so si ogledali in se seznanili tudi s tovarno v celoti. Vse velja pohvaliti, saj so prakso vzeli resno, naloge vestno izpol-

njevali ter bili disciplinirani. Povprečno so bili ocenjeni s 4,14, kar je do sedaj najvišja ocena.

V zaključnem razgovoru ob koncu prakse so poudarili, da je bilo delo koristno, iznesli so pa tudi nekatere negativne stvari. Praktikanti v proizvodnji so potožili za pomanjkanjem dela; nekatere

si menili, da je bilo preveč enakega dela, drugi pa bi si želeli več pojasnjevanja in razlage posameznih delovnih postopkov.

Vsi so bili za svoje delo tudi nagrajeni. Nagrade so bile podeljene v odvisnosti od ocene in so znašale od 240.— do 300.— din.

Vrabeč

NEZAINTERESIRANOST PA TAKA!...

V 27. številki našega lista z dne 29. julija t.l. je bila objavljena notica, oz. bolje oglas, v katerem je tovarniški komite mladine v tovarni »Elektromehnika« v Kranju vabil mladinke in mladince na piknik dne 3. avgusta. Kljub pičlim sredstvom je organizator nameraval pripraviti prijetno srečanje mladih, žal pa med mladimi ni našel zanimanja.

Prijavila sta se za piknik v Elektromehniko le dva mladince, eden pa bi se ga udeležil iz obrata »Stikala«. Zares — nepojmljiva mlačnost in nezainteresiranost!

Korak nazaj v sodelovanju?

(Nadaljevanje s 5. strani)
Legacije pri nas. S tem, ker je finančno močnejši in ker mi ne moremo nudit tega organizatorjem, odpademo. Ne obsojam tukaj ObSS, temveč organizatorja, ki je na račun močnejšega partnerja odvedal slabšemu sodelovanju. Obenem pa poslušamo take pripombe: »Trudimo se vam ustreči, vi nas pa izigravate.« Vsi, ki bodo to brali, bodo vedeli, kdo koga v tem primeru izigrava. Mislim, da tu ni potreben komentar. Organizatorje te ekskurzije sindikalne podružnice ISKRA — OTOČE obsoja za izigravanje in jih poziva, da dajo svoj zagovor v časopisu, v javnost vsem, ki jih to zanima.

Ni naš namen kvariti odnose med našima sind. podru-

žnicama. Nasprotno, hočemo, da se odnosi zboljšajo. Prav zato opozarjamo na ta nezdrav pojav, ki bi ga radi

razčistili. Hočemo, da gre naše sodelovanje s časom, ne pa korak nazaj, kot je v tem primeru. -G.Ž.J.-

Poglejmo jim v roke

(Nadaljevanje s 4. strani)

nekateri urejevalci in mojstri zelo pozorni do svojih podrejenih in jim radi pomagajo kjer se le da. Pa ostali? Ali ne enačijo preveč začetnikov s starejšimi in s tem pozabljajo, da niso samo zato v službi, da dajo delavcu delo. Nič pa mu ne povedo o tem, kako naj dela, da bo delo končal brez nezgode. Saj so že tolikokrat ponovili iste besede, da so se jih mogoče že naveličali. Nesreča pa ni-

koli ne počiva!

Za mladimi so torej prva spoznanja, ki so se jim morala vsekati v njihovo telo. Spoznali so, da je napak verjeti v vse, kot nekaj absolutnega. Postali bodo bolj previdni, žal pa nekateri s poškodovanimi rokami, ki so bile pripravljene dati vse za pravo srečo v družini! Obiščimo jih in jim pogledimo v dlani, ki nam bodo povedale vse tisto, kar si sami zaradi začetniškega strahu ne upajo.

»Glejte, kaj nas čaka«

PREVOD ČLANKA
IZ ČASOPISA
LE NOUVEAU
CANDIDE, Pariz

katerega je napisal Francois Corre in ki je bil objavljen v srbohrvaščini v »Izboru« Vjesnika u srijedu št. 8 od avgusta 1967 pod naslovom »GLEJTE KAJ NAS ČAKA«
Ze danes:

1. roboti vsak teden odvzemajo ljudem 35.000 delovnih mest,
2. ladja brez slehernega člana posadke preplave Atlantik,
3. 25 delavcev lahko proizvede vse žarnice za ZDA.

Ali bo postal človek nepotreben?

Milijoni ljudi padajo v obup. Stroji jim jemljejo kruh iz rok. Najbolj čudna revolucija vseh časov trka na

naša vrata. Dviga vrtnice presenečenj v ZDA in že udarjajo njeni valovi na obale Evrope. To je avtomatizacija. No, ta lahko prinese človeku tudi zlati čas.

Malo je bilo tistih, ki so razumeli, zakaj je od 26. aprila do 11. maja stakalo enajsttisoč delavcev tovarne avtomobilov »Standard« v Coventryju. Oni niso stakali zato, da bi zahtevali večjo plačo, niso zahtevali tudi skrajšanega delovnega časa. Stakali so zaradi — strahu. Bali so se strojev. V stvari je šlo za 182 avtomatskih strojev, katere je nabavilo podjetje »Standard«, istočasno pa je bilo pripravljenih 3500 odpovedi. Stroji so delali hitreje, ekonomičneje, bolje.

O drugih važnih stvarkah bi časopisi pisali samo 20 vrst.

V tem primeru pa je »Daily Mirror« posvetil stavki naslovno stran.

To so bili zelo pomembni datumi. Naši otroci bodo o njih govorili kot o prvi evropski ofenzivi robotov.

Zaloge te vojne so zelo velike: ali bo postal človek odveč?

Richard Bellman iz Univerze Južne Kalifornije, eden od največjih specialistov za avtomatizacijo, trdi: »Dva odstotka zaposlenih v ZDA bi moglo proizvesti vse, kar se danes v tej državi proizvaja.« Bellman nadaljuje: »Bilo bi dovoljno, da uporabimo samo tisto, kar moderna znanost pozna o industriji, trgovini in kmetijstvu.«

V razdobju med 1960. in 1964. letom, ko se je v ZDA razvila stalna in velika gospodarska ekspanzija, je bilo število nezaposlenih prav tako stalno in — znatno. Po službenih podatkih jih je bi-

lo preko 4 milijone. To število so tisti, ki so poznavali stvarne situacije, označili kot optimistično in trdili, da jo je treba vsaj podvojiti.

Washington trdi, da avtomatizacija vsak teden izključuje iz delovnega razmerja 35.000 delavcev, kar znaša letno 1.800.000 ljudi. »Labour Committee« predstavnikiških organov v ZDA predvideva, da bo v naslednjih 5 letih izgubilo mesto 5 milijonov delavcev. No, to so predvidevanja iz leta 1961! Vietnamska vojna je položaj nekoliko spremenila. Ta vojna zahteva milijone delovnih mest. Ko bo končana, bo veliko število zaposlenih izgubilo delo na način, katerega še ne poznamo. Ti bodo namreč nezaposleni — za vedno!

Študenti političnih ved se že danes učijo, kako bi npr. kompanija DU Pont de Nemour mogla opustiti do 95% svojih zaposlenih, če bi uved-

la popolno avtomatizacijo svoje proizvodnje.

Zadostovalo bi 25 delavcev, da proizvedejo vse žarnice, katere se trošijo v ZDA!

Med 1962. in 1964. letom je samo v New Yorku izgubilo mesto 25.000 vozilcev dvigal (liftbojev). Nadomestili so jih avtomati. Zakaj se je to dogodilo? Računica je jasna: Liftboj je zaslužil 2 dolarja in 40 centov na uro, to je letno 11.000 dolarjev; avtomatsko dvigalo stane letno 8.000 dolarjev... Za to računsko operacijo ni potreben računski stroj...

V industriji radia in televizije je izgubilo mesto 50.000 zaposlenih. Pri tem posli kompanije niso upadli. Nasprotno! Rasli so. Isto se je dogodilo z milijonom zaposlenih na železnicah in z 80 tisoč delavci v industriji električnih aparatov.

»Družba, izobilja« se srečuje s problemi izgube delov-

Izvillečki iz sklepov samoupravnih organov

INSTRUMENTI

SKLEPI 6. SEJE UO (25. 7. 1967)

Upravni odbor zadolzuje direktorja, da prek strokovnih služb uredi, da se bodo zaloge na razredu 3 in 5 še zmanjšale na najnižjo možno višino.

Strokovne službe naj za zniževanje zalog pripravijo določeni program, o rezultatih pa naj poročajo na vsaki seji upravnega odbora.

Zaradi znižanja plana proizvodnje upravni odbor predlaga delavskemu svetu, da se v mesecu juliju in avgustu začasno skrajša delovni čas tako, da so v teh dveh mesecih proste vse sobote.

Upravni odbor predlaga, da se na osnovi zahtev proizvodnje na določenih delovnih mestih v prostih sobotah lahko dela s tem, da se ta delovni čas obračunava kot redno delo.

Učencem, ki so v času šolskih počitnic na praktični naši tovarni in učencem osemletk, ki so na počitniškem delu, se odobrijo naslednje mesečne nagrade:

— praktikanti visokih in višjih šol 350 — 400 N din,
— srednjih šol 250 — 300 N din,

— učenci osemletk na počitniškem delu 200 — 240 N din.

Na predlog splošnega sektorja upravni odbor odobrava, da se tov Janezu BERTONCLJU, ki je v začasnem delovnem razmerju za dva meseca, določi mesečna nagrada v višini od 450 do 550 N din.

Upravni odbor odobrava, da se Solskemu centru ZP Iskra Kranj odstopi nekaj izmetnih instrumentov,

ki so shranjeni v kontroli.

Prav tako upravni odbor brezplačno odstopa tri instrumente, katere so izdelali učenci poklicne šole za zaključne izpite, in sicer: 1 kos US 6A, 1 kos OS 6A in 1 kos CS 6A.

Ker razpis prostega delovnega mesta šefa tehnično proizvodnega sektorja ni bil uspešno zaključen, glede na nujnost zasedbe tega delovnega mesta, upravni odbor začasno, za dobo enega leta, imenuje za šefa tehnično proizvodnega sektorja tov. Franca ŠMIDA — elektrotehnik, sedanjega šefa proizvodnje.

Upravni odbor naroča strokovnim službam in komisiji za delovna razmerja, da uredi zasedbo delovnega mesta šefa proizvodnje.

Prošnji Krajevne odbora zveze borcev NOV Ljubno — Otoče, za denarno pomoč za obnovitev spomenikov padlim v NOV in za prispevek za srečolov, upravni odbor odstopa IO sindikata s priporočilom, da po svoji finančni možnosti prispeva določeni znesek za obnovitev spomenikov.

ZAVOD ZA AVTOMATIZACIJO

SKLEPI 6. SEJE UO (18. 7. 1967)

Upravni odbor zadolži splošni sektor, da takoj pripravi predlog organizacijskega predpisa, kdo je upravičen odobravati oz. podpisovati naloge za izplačevanje vseh odhodkov, razen OD.

Upravni odbor sprejme na znanje poročilo o delu sanacijske komisije za RRS II in smatra, da je sanacijska komisija pravilno pristopila k delu. Komisija naj s svo-

jim delom nadaljuje in o tem poda upravnemu odboru detaljno poročilo v drugi polovici meseca septembra, ko bo UO ponovno razpravljala o problematiki v RRS II.

Upravni odbor vzame na znanje poročilo sanacijske komisije za RRS III s tem, da mora sanacijska komisija predložiti upravnemu odboru dokončno poročilo o možnostih sanacije v RRS III v prvi polovici septembra 1967.

Upravni odbor sprejme teze za predlog finansiranja razvojne dejavnosti Zavoda in bo vprašanje finansiranja razvojne dejavnosti reševal

skupno s programskim področjem ZP ISKRA.

Vsi zaposleni v sektorjih in oddelkih, ki niso pod sanacijo, prejmejo za mesec julij OD v višini 82,5% od osnove za izplačilo OD, pri čemer svetj delovnih enot lahko izvršijo notranjo diferenciacijo med oddelki in posamezniki, ne da bi prekoračevali povprečje 82,5 odst. osnov za izplačilo OD. V nobenem primeru ne more nihče prejeti OD za mesec julij preko 100% oz. manj kot 60% od osnove za izplačilo OD.

Vsi zaposleni v oddelkih, ki so pod sanacijo in ki niso ustvarili dovolj do-

hodkov za pokritje izplačil OD, prejmejo za mesec julij diferencirane OD 60% ali 82,5% od osnov za izplačilo OD. To diferenciacijo izvršita sanacijski komisiji, ki ju je imenoval UO na 5. seji.

Upravni odbor odobri, da se v splošnem sektorju zasede izpraznjeno delovno mesto snažilke.

Upravni odbor vzame na znanje prošnjo za razrešitev vodje RRS III tov. Jožeta Oblaka. Sklepanje o razrešitvi tov. Oblaka dolžnosti vodje sektorja pa upravni odbor odloži do takrat, ko bo sanacijska komisija v RRS III opravila svoje delo.

Aparati : izpiti iz materialnega poslovanja so opravljeni

Čeprav smo nekako v sezoni študijskih počitnic, so v APARATIH ob koncu julija izpiti v obliki testa zaključili tečaj s področja materialnega poslovanja in skladiščne službe, katerega so obiskovali vsi sodelavci materialne uprave in razdelilci v proizvodnji. Predavanja so bila sicer že mnogo prej, v maju in juniju, o čemer smo tudi v našem časopisu že poročali. Vendar je bilo vsem tečajnikom omogočeno, da so v roku najmanj enega meseca še temeljito predelali tudi pismeno gradivo v obliki skript, katera so izdelali vsi predavatelji.

Program tečaja je obsegal splošne predpise o materialnem poslovanju, poznavanje internih organizacijskih predpisov s tega področja in uvajanje v poslovanje po

analitični metodi ABC ter po dovoljenih (min.—max.) zalogah. Hkrati so se tečajniki spoznali tudi z osnovnimi vprašanji, kakšni so vplivi atmosfere, vlage, prahu, sončnih žarkov ter drugih elementov pri neposrednem rokovanju in skladiščenju gradiv — ter z zaščito proti škodljivosti teh vplivov.

Izpitov se je udeležilo 20 tečajnikov, 6 pa jih je bilo opravičeno odsotnih. Od 48 testnih vprašanj je za pozitiven rezultat moral biti odgovor točen vsaj na 30 postavk, nadaljne ocene pa so se stopnjevale po 5 postavk za eno višjo oceno. Končni rezultat je bil naslednji: 1 odlični, 1 prav dober, 6 dobrih, 8 zadostnih; štirje tečajniki pa izpita niso opravili in bodo morali opravitina tem področju. — L —

popravne izpite skupaj s skupino še onih, ki so bili to pot opravičeno odsotni.

Povprečna ocena 2,35 ne more biti zadovoljiva in kaže, da je kader na tako važnem sektorju poslovanja nezadostno usposobljen — tako v splošnem kot v specifičnem znanju in poznavanju svojih nalog. Zato bo treba še nadalje omogočiti tem sodelavcem, da si bodo pridobili ustrezno teoretično in praktično znanje — v tečajih, šolah in z vsakodnevним delom ob stalni pomoči in kontroli vodstvenih delavcev, da v kasnejšem obdobju tudi z metodo serijalnih lekcij — v kolikor se raven posameznikov v doglednem času ne izboljša — dosežemo zadovoljivo stanje v tem področju. — L —

nih mest in najvažnejši razlog za to stanje je napredek avtomatizacije,« piše Georges Friedmann.

Toynbeeove »permanentna industrijska revolucija« meče »tretjo brzino«. Leon Bagrit, predsednik neke velike britanske kompanije, katera proizvaja naprave za avtomatizacijo, trdi: »Doživeli bomo največjo revolucijo v zgodovini človeštva.«

Moderni računski stroj lahko v eni uri opravi več poslov kot desetisoč matematikov v teku enega stoletja. Kriteriji delovanja računskih strojev na vseh področjih se v nobenem primeru ne morejo primerjati s kriteriji dela ljudskih rok in možgan. Razlike so velike. Vse to pa se ne odvija v ritmu, katerega lahko imenujemo pospešen, ampak pospešenje pospešenja. Ljudsko delo se meri s ted-

ni, dnevi, urami. Elektroniki pa ne govore več o mikrosekundah (milijonski del sekunde), temveč o nanosekundah in pikosekundah, a to so milijardni in tisočmilijardni deli sekunde.

Leta 1955 je bilo v ZDA v pogonu nekaj ducatov računskih strojev, leta 1960 jih je bilo že 11.000. Danes dela v ZDA 30.000 računskih strojev. Čez 5 let jih bo milijon. Harvey Firestone trdi: »Avtomatizacija je še v povoju. Čez deset let bo v industriji in trgovini toliko računskih strojev, kolikor je danes telefonskih aparatov in pisalnih strojev.«

Leta 1959 je ameriška industrija investirala 12 milijard dolarjev. 12% teh sredstev je bilo vloženo v nabavo avtomatskih strojev. V letu 1964 pa se je ta odstotek povečal na 20%.

TUDI NAJBOLJ TRDI JOKAJO

Nek strokovnjak iz kompanije IBM pravi: »Stvarnost neprestano presega naša predvidevanja. Pred 10 leti smo mislili, kako leta 1966 v Franciji ne bo več kot 10 računskih strojev, vendar jih je desetkrat več.«

Nasprotno številkam, ki govorijo o avtomatizaciji, pogledimo številke, ki govorijo o novih nezaposlenih!

Georges Buchausen, funkcionar sindikalne organizacije AFL—CIO opozarja: »Vedno je bil delavec, kateremu je bilo odpovedano, nesrečen. Danes so posledice njegove situacije mnogo tragičnejše. On namreč ve, da nikdar več ne bo našel posla...«

Leta 1954 je »Hudson Motor Car« odpustil veliko število delavcev, med njimi jih je 15 napravilo samomor, 300 zakonskih zvez je razpadlo. Podobni podatki in vesti so

prišli na dan v zvezi z drugimi primeri, ko so tovarne uvedle avtomatizacijo ali so na nek drug način izboljšale tehnologijo svojega dela. Povečuje se število nesreč pri delu; povečuje se število mrtvih; povečuje se število bolnih; delavci izjavljajo, da ne morejo spati, da izgubljajo apetit. Delavec v neki tovarni avtomobilov pripoveduje: »Ko smo bili obveščeni, da bodo mnogi med nami dobili odpoved, je delavec, kateri je delal poleg mene, osivel; tu je delal že 30 let. Žena je invalid, ima dvojno otrok. Moral sem ga odnesti do njegovega avtomobila.«

Drugi pripovedujejo: »Jokajo tudi tisti, katerih dose-daj nismo videli, da bi spustili eno solzo. Odrasli so stali in solze so jim tekale po obrazu. Preživeli so veliko krizo leta 1929 in bili so v vojni.«

Dick Bellmann opozarja, da bodo leta, katera prihajajo,

neprimerno težja od tistih nekoliko mesecev, ki so sledili »črnemu petku« 1929. na Wall Streetu.

Stroji v 19. stoletju in v teku prve polovice 20. stoletja so imeli nalogo, da povečajo delo ljudskih rok. Moderni stroj nadomesti tudi možgane človeka. V našem času visokih plač je delo stroja gotovo vedno ekonomičnejše od dela človeka. To velja tudi za Japonsko, kjer so plače v povprečju nizke.

Dick Bellmann poudarja: Desetina firm plačuje stotine ljudi, katerih naloga je, da iznajdejo način, kako bo stotine ljudi izgubilo delo.«

Norbert Wiener v svojem delu »Kibernatika in družba« piše: »Povsem je očitno, da bodo avtomatski stroji povzročili krizo in pomanjkanje dela, katerim se bodo sedanje težave in one iz leta 1930 smatrale kot ne velike nepri-like.«

Tradicija: srečanje upokoјencev

Ne vemo, če je vsem znano, da naša tovarna prireja že štiri leta svojim upokoјencem prijateljska srečanja. Zato moramo to stvar malo obrazložiti.

Prvo srečanje upokoјencev Tovarne elementov — Iskra, Linhartova 35, smo imeli 9. maja 1964. leta v gostilni »Činkole« v Ljubljani. To srečanje je bilo zelo pristrčno. Pogostili so nas nadvse lepo in vsak od upokoјencev je dobil lep spominski album. Predsednik sindikalne podružnice tov. Alojz Ladiha nam je želel dobrodošlico, prijetno razpoloženje in nam je obljubil, da se bo mo vsako leto sešli.

Drugo srečanje je bilo 1. 1965 v Zužemberku, kjer so se prav tako na moč potrudili, da bi nam nudili najboljši užitek. Pri ogledu tovarne so nam pokazali proizvodnjo na tekočem traku. To so si predvsem z vese-

ljem ogledovali nekateri upokoјenci te tovarne, ki so iste predmete nekoč delali ročno. Po slavnostnem kosilu je tov. Ladiha razdelil vsem upokoјencem denarno priznanje za dolgoletno delo v tovarni v znesku 100.—ND. Denarnega priznanja smo bili zelo veseli, saj je bil vsem prejeti znesek zelo dobrodošel. V Zužemberku smo si ogledali tudi spomenik padlim borcem. Vsi smo šli počastiti njihov spomin in ob tej priliki smo položili na spomenik lep šopek cvetja.

Za tretje srečanje 1. 1966 je bil izbran Sentjerneј, kjer ima tovarna tudi svoj obrat. Po prihodu so nas takoj pogostili, nato pa smo si ogledali tovarno. Iz Sentjerneј smo šli tudi v Kostanjevico, kjer smo si ogledali starodavni grad. Potem smo si ogledali lepo urejeno vinsko zadrugo. Tudi na

tem izletu je prejel vsak upokoјenec 100.—N din. Po vrnitvi v Sentjerneј smo imeli odlično kosilo in nato veselico v zelo prijetnem vzdušju.

Letos pa so nas popeljali 8. junija na Bled in v Bohinj. Odpeljali smo se izpred »Metalk« v Ljubljani ob 8. uri zjutraj. Ob prihodu na Bled smo imeli zajtrk v počitniškem domu »Iskra«. Za dobrodošlico nam je spregovoril sekretar tovarne in nam zaželel kar najlepše počutje in lepo vreme. Nato smo se peljali po lepi Gorenjski do Bohinja. Tam smo se spet v hotelu »Zlatorog« malo odpočili in napisali pozdrave svojcem. Potem smo šli tist, ki smo bili korajžni do izvira Save. To je bil višek vseh užikov in razpoloženja našega izeta.

Po vrnitvi na Bled smo imeli slavnostno kosilo, ki je bilo odlično pripravljeno.

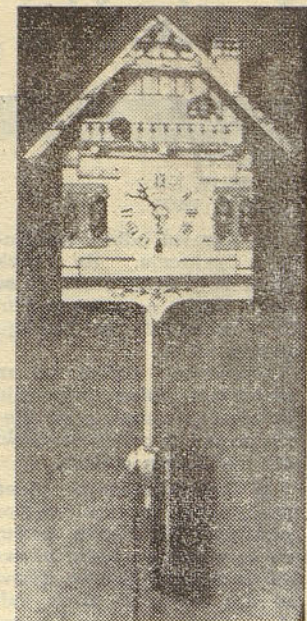
Za dobro organizacijo in lepo postrežbo se zahvaljujemo tov. upravniku doma, kakor tudi vsemu strežnemu osebju. Posebno zahvalo in pohvalo pa izrekamo tovarišicam Ljubici Burnik in Smilji Čergan, ki sta se trudili, da bi bili vsi udeleženci kar najbolj zadovoljni in sta tudi sami stregli.

Najprisrčneje se zahvaljujemo vodstvu sindikalne podružnice in vsem, ki so nam na kakršnikoli način prispevali k našim lepim srečanjem.

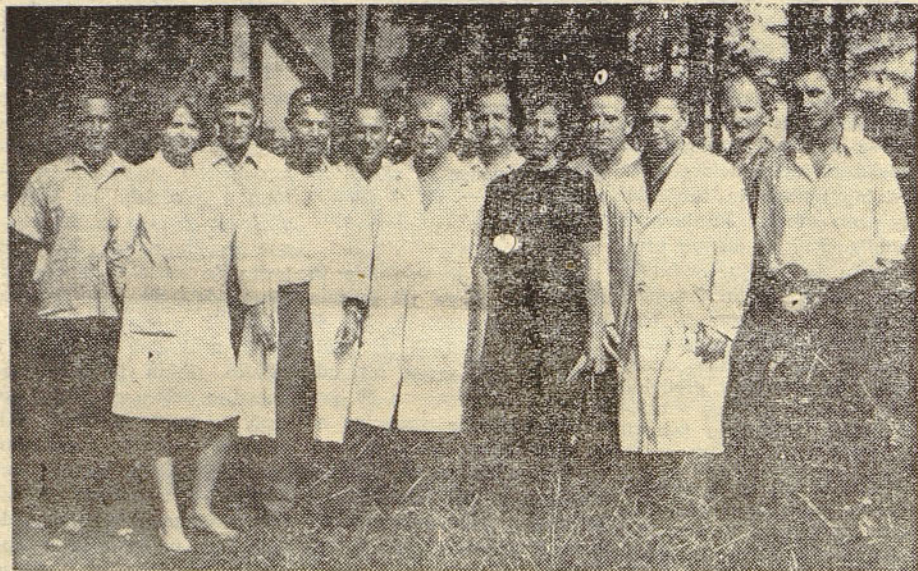
Izredno prijeten je občutek spoznanja, da nisi pozabljen v kolektivu iz katerega si odšel v zasluženi pokoj in smo zato ponosni na našo tovarno ter želimo celotnemu kolektivu najboljše uspehe v nadaljnjem delu in razvoju.

Iskrena hvala za tako lepo pozornost in na svideenje pri ponovnem srečanju.

Upokoјenci
Tovarne elementov
za elektroniko

Lipniška urica prijetno okraša vsako sobico

Tov. Polonca Gorjanc v krogu svojih dosedanjih sodelavcev

Slovo od Polonca Gorjanc

Te dni se je poslovila od svojih dolgoletnih sodelavcev Polonca Gorjanc. Dolgotrajna bolezen jo je prisilila, da je bila po osemnajstih letih marljivega in požrtvovalnega poslovanja invalidsko upokoјena.

V letih 1949 do 1959 je tov. Polonca Gorjanc bila zaposlena v kranjski tovarni, pri izdelavi selenskih plošč. Pridobila si je bogate delovne izkušnje, ki jih je pri delu s pridom uporabljala. Svojo marljivost je nadaljevala tudi po januarju 1964, ko se je selenski oddelek tovarne priključil naši novi tovarni polprevodnikov v Trbovljah.

Ob invalidski upokoјilni je

sindikalna organizacija tovarne polprevodnikov tov. Polonca Gorjanc dala skromno denarno pomoč v priznanje za njene delovne zasluge, njeni sodelavci pa so se od nje poslovili z iskrenimi željami, da bi se ji zdravje čimprej povrnilo in bi svoj pokoj uživala v zadovoljstvu.

— J —

Louis Armand, strokovnjak za vprašanja, o katerih je govora, pravi: »Položaj je bil težji kot je bil v razmerah katerekoli revolucije v zgodovini. Strojev je vse več. Poleg tega je bila v preteklosti vedno neka blazina, na katero smo v času kriz padali. Obstajala so mesta v kmetijstvu, mnogi so dobili mesta v uradih kot pomagači, pisarji itd. Danes so se vse te blazine izgubile.«

Rizik zaposlenega za izgubo mesta je danes mnogo večji in mnogo bolj boleč kot je bil v preteklosti. Vsi tisti, ki stanujejo v velikih stanovanjskih blokih, imajo avtomobile, prejemajo račune za plin, elektriko, telefon; njihovi otroci gredo v šolo; zavarovani so proti požaru; navajeni so na usluge zdravnikov, zobozdravnikov, mehanikov. Stroji, ki se pojavljajo se nam dozdeva, da zmorejo vse...

Računski stroji, ordinatorji in kompjuterji opravljajo ti-

soče naloge. Upravljajo z atomskimi, podzemeljskimi eksplozijami, odkrivajo nove recepte za klobase, kontrolirajo železniški promet, razdeljujejo električno energijo v celi državi, upravljajo v knjižnicah, pilotirajo, delajo cement, predvidevajo vreme, obračunavajo davek, diagnosticirajo boleznj itd. Stroji pošiljajo račune potrošnikom plina, štejejo glasove škofov na ekumenskem koncilu, dešifrirajo tekste prastarih rokopisov, kateri so bili najdeni na obalah Mrtvega morja...

Na newyorški borzi en »ordinator« s pomočjo specialnega telefona sporoča borzna sporočila o gibanju tečajev na borzi.

Predsednik Johnson in Mac Namara imata svoje ordinatorje; oba vprašata te stroje za svet o vseh političnih problemih in o eskalaciji v Vietnamu.

Redkokdaj občutimo pomicanje za usodo predsednikov in generalnih direktorjev, kakor tudi za življenje vodilnih delavcev. Pri vsem tem postopamo nepravilno! Tudi njim preti nezaposlenost.

Nekaj ameriških kompanij je analiziralo delo svojih vodilnih delavcev. Pokazalo se je, da ljudje z velikimi plačami in na najvišjih položajih sprejemajo odločbe, katere so povsem srednje narave. Pri vsem tem jim ni bilo treba mnogo misliti niti stvarno odločati. En ordinator lahko zelo efikasno in tudi precej kvalitetneje opravi ta posel, pri čemer je izključena vsaka pa tudi najmanjša napaka...

Na ameriškem tržišču se že sedaj nahaja prilično število nezaposlenih viceprezidentov.

Zares, ordinatorji, povezani z drugimi aparati ali brez njih, lahko opravljajo posle, kateri so bili predčasno rezervirani za določeno elito ljudi.

Niso potrebni niti profesorji, kateri opravljajo naloge v raznih institucijah za dopisno izobraževanje. Neka ameriška firma je prav sedaj instalirala ordinator, kateri bo perfektni profesor... V Arizoni bo nameščen ordinator in v njem bo vsebovano veliko število programov za matematiko, književnost, glasbo itd. Vsak dopisni učenec bo na začetku šolanja prejel majhen pisalni stroj, katerega bo odnesel domov in to lahko na stotine kilometrov daleč. Doma bo napisal svojo domačo vajo. Trenutek kasneje bo ta stroj napisal mišljenje o nalogi. Na primer: »Vaša naloga je pravilna v zvezi z prvima dvema točkama naloge, v zvezi s tretjo točko ponovite lekcijo št. 154.«

V velikem številu ameriških šol ordinatorji že poučujejo jezike, zgodovino, matematiko.

Kaj bo z inženirji in tehnikami?!

Borge Langefors, šef službe razvoja v švedski kompaniji SAAB, piše v »International Science and Technology« (Mednarodna revija za znanost in tehnologijo) v številki od februarja 1964: »Ordinatorji lahko napravijo načrte za veliko zgradbo, za avtocesto, lahko projektirajo avione, obleke in ladje.« Jutrišnji inženirji bodo lahko le projektirali stroj, kateri bo projektiral avione. Treba bo zelo majhno število inženirjev, da projektirajo tak stroj za projektiranje. Deset, sto ali tisočkrat manj od tistih, kateri direktno projektirajo avione ali velike zgradbe.

Televizijska kompanija CBS koristi ordinator, ko izbira režiserja za posamezne televizijske oddaje. Ordinator izbere tudi avtorja oddaj, igralce, ugotovi študijske prostore, rezervira priprave in opremo za snemanje.

(Se nadaljuje)